

Profesora de Lingua Galega e Literatura
Coordinadora do EDLG do CPI Aurelio
Marcelino Rey García (Cuntis)

natividad.dieguez.pardo@edu.xunta.es

eparar na realidade lingüística actual e, en concreto na do noso alumnado, fixo preciso pór en marcha todo un proxecto de integración lingüística con estratexias e modalidades de intervención axeitadas ao contexto que atopamos na comunidade do CPI Aurelio Marcelino Rey García de Cuntis.

Deste xeito, revisando actitudes e competencias, empregando un modelo de educación intercultural baseado na diferenza e na diversidade, nunca nas eivas, fortalecendo a aprendizaxe cooperativa e mantendo unha estreita relación positiva entre a escola e as familias, abordouse todo un plan coa suma de pe-

quenos proxectos. A meta, dinamizar a lingua dende a escola e acadar falantes sociais conscientes de selo.

Contextualizando e concretando o noso caso apreciamos que a lingua de relación e uso diario no CPI é maioritariamente o galego, aínda que se ten detectado un aumento do castelán así como actitudes e opinións estereotipadas e prexuzosas verbo da súa propia lingua. A este feito súmaselle o cambio de lingua da mocidade de Cuntis cando se dirixe ao alumnado de nova incorporación, ben sexa estranxeiro ou non.

A observación destas condutas lingüísticas durante varios anos é o que leva ao EDLG a traballar a normalización da lingua por proxectos, que non só parten da realidade sociolingüística do centro, senón tamén da realidade e das características lingüísticas do concello.

Partindo destas novas situacións, que implican un uso lingüístico en transformación, é polo que consideramos necesario levar a cabo un proxecto que tivese como finalidade crear un *paraíso lingüístico e multicultural* desde o CPI ampliado a todo o concello.

Aproveitando as circunstancias, positivas e negativas, quixemos influír no noso alumnado para que fosen eles e elas quen traballasen na dinamización da nosa lingua e do seu medio. Acadar falantes conscientes e comprometidos, dispostos a actuar para mudar as cousas e valorar o que teñen de seu. É por isto polo que naceu o proxecto *Nós somos mundo: Cuntis, concello amigo da lingua*, que partiu da realidade educativa concreta e camiñou ao par dos outros proxectos que se desenvolveron no centro.

A normalización da lingua, ademais de ser un mecanismo de dinamización nun ámbito en que a súa presenza é escasa, ten que ter un produto final concreto para que o alumnado sexa capaz de visualizalo na súa mente e poida realizalo. Non hai que esquecer que o/a docente é un/ha mediador/a entre o alumnado e o produto final do proxecto, polo que é o encargado de guiar a mocidade cara á súa consecución e elaboración.

Deseguido descríbense os proxectos que se traballaron e

os seus correspondentes produtos finais que, na súa suma, forman un resultado/obxectivo xeral: a normalización da lingua na contorna.

Unha das primeiras actividades que propuxo o alumnado foi a creación do Consello Municipal de Planificación Lingüística para así poder levar a cabo unha colaboración estreita co Concello e con todos os partidos políticos que teñen representación en Cuntis. Esta proposta foi trasladada á alcaldía de Cuntis a través dunha solicitude que redactou o alumnado de 4º ESO. Desde un primeiro momento aceptaron a proposta e non dubidaron en colaborar con este proxecto. Deste xeito, o Consello Municipal de Planificación Lingüística de Cuntis foi aprobado por unanimidade no pleno municipal. Coa finalidade de dar a coñecer as funcións, os integrantes e os obxectivos deste consello, o alumnado de 4º ESO tamén elaborou un tríptico que se repartiu polo concello e no que se explicaban estes aspectos.

Esta foi unha actividade da que tamén nos sentimos moi orgullosos/as porque participou o alumnado de 6º EP en colaboración co de 4º ESO. O grupo de 6º EP, coa axuda dos mestres de EF, mediron en pasos, metros e tempo as distancias aos principais lugares de Cuntis. Unha vez recollidos estes datos, o alumnado de 4º ESO deseñou o plano para o Metrominuto de Cuntis e promocionouno entre o pobo e os/as visitantes.

Mostrar a inmersión lingüística que se leva a cabo no centro, e na vila en xeral, era un dos principais obxectivos de *De todas, Ti es a preferida!* Un documental gravado e editado por unha alumna de 4º ESO, no que gran

parte do alumnado non galego e as súas familias explican como a través do galego se integran non só no CPI senón tamén en Cuntis. Nel amósase como os mozos e as mozas falan sen problemas a nosa lingua e animan a todo o mundo a facelo. Ademais, tamén acadamos un obxectivo moi importante e que non estaba preestablecido: o de subir a autoestima do alumnado estranxeiro e das familias participantes grazas ao uso do galego.

Esta actividade naceu coa necesidade de traballar por proxectos de xeito interdisciplinar e acadar un produto final que o alumnado de toda a ESO recoñecese como propio e único e que, ao mesmo tempo, saíse fóra do ámbito escolar. É así como naceu a idea de crear un xogo de mesa que incluíse preguntas sobre aspectos relacionados con Cuntis: patrimonio etnográfico, lingua oral, toponimia, persoeiros, deportes e o medio cuntiense. Isto permitiunos traballar moitos estándares de aprendizaxe das diferentes materias de xeito que fomos repartindo as tarefas por cursos, materias e trimestres para unha mellor organización, debido á complexidade do proxecto e á cantidade de profesorado e materias que implicaba.

Deseguido explicamos a organización e o desenvolvemento de cada unha das tarefas que se realizaron para crear o xogo:

- 1º ESO investigou sobre os bens cuntienses, deste xeito encargouse do apartado *Patrimonio*. A partir da información recollida en formato dixital elaboraron as preguntas, as respostas e as instrucións para o xogo. Ademais, este grupo tamén deseñou o xogo e elaborou o taboleiro coa axuda das súas familias.
- 2º ESO centrouse nas seccións *Toponimia* e *Persoeiros* máis relevantes de Cuntis. Análizaron parte dos topónimos do concello, o seu significado e simboloxía.
- 3º ESO encargouse de elaborar as probas do apartado de *Lingua oral*. Trátanse de probas nas que se deberá explicar algún obxecto, lugar, concepto ou sentimento relacionado con Cuntis sen dicir as palabras tabú que se especifican na proba concreta. Tamén investigaron o medio da contorna e crearon as preguntas de O noso medio.

• 4º ESO tamén pescudou sobre os persoeiros máis relevantes de Cuntis e sobre o patrimonio. Ademais fixeron as cuestións para o apartado *Xogamos?* sobre deportes cuntienses e xogos tradicionais que se están a recuperar na zona.

Unha vez feito isto, o alumnado de 1º ESO organizou un concurso de taboleiros para escoller o máis adecuado para o xogo. Así foi como saíu elixido, mediante votación, o taboleiro que está formado por diferentes camiños que representan as parroquias que conforman o concello do Baño. O/a xogador/a que antes chegue ao centro do taboleiro, tras acertar as preguntas que se lle van formulando segundo a cor na que colocan as súas fichas, é o gañador/a.

Todas as actividades realizadas pódense ver no blog <http://dinalingua.blogspot.com.es/>

Este proxecto procurou, coas actividades que o conforman,

chegar á maior cantidade posible de receptores/as, non só a estudantes senón tamén a familiares e veciños/as. Sempre se procurou a complicidade de todas e cada unha das persoas interesadas en participar dunha ou outra maneira.

O grao de implicación do estudiantado e do profesorado é un bo indicador do éxito, xa que cada vez era maior o alumnado que participaba con entusiasmo nas tarefas e amosaba ansia e rigor nas investigacións e no avance do proxecto. Non podemos deixar de estar agradecidos/as a todo o alumnado pola responsabilidade e rigorosidade que tivo á hora de levar a cabo este proxecto. Sentímonos orgullosos/as do traballo feito e de todo o que conseguimos a través del. A diversidade presente nas nosas aulas chegou a pasar desapercibida grazas a este proxecto, onde todos colaboraron, axudáronse entre si e aprenderon a establecer consensos cando non había acordos.

A innovación educativa deste proxecto educativo reside na mellora da aprendizaxe que se produce a nivel interdisciplinar e na valorización da contorna e da lingua propia, que incluso pode servir de modelo para outros centros e entidades. Un xeito novo de aprender progresivamente e de traballar ámbitos e contidos que lle competen a toda a comunidade educativa.

Unha vez máis, o profesorado do CPI observou que o traballo por proxectos é o futuro da educación, onde todo o alumnado participa sen desatender as súas características, e se é sobre aspectos que os rodean e que lles son próximos, moito mellor. Así pois, o alumnado foi capaz de contribuír a normalizar a lingua no ámbito lúdico, no turismo cuntiense e de axudar a integrar socialmente a través da lingua galega.

